

**Аналіз підручників з початкового навчання мови
іврит з огляду на критерії відбору змісту навчального
матеріалу**

П. В. Бакуліна

Здійснюючи науково-методичний аналіз проблеми даного дослідження, було з'ясовано різні підходи та критерії до відбору змісту навчального матеріалу в підручниках. Так, учені Н. М. Бібік та О. Я. Савченко основними критеріями відбору змісту навчального матеріалу підручників першого ступеня вважають: цікавість, науковість, систематичність, новизну, незвичність викладу, ступінь необхідності, значущість для молодших школярів. Дослідник Л. В. Занков виділяє типові властивості методичної системи, які мають поглибити теоретичні підходи до визначення критеріїв відбору предметного змісту освіти в підручниках розвивального спрямування, а саме: багатогранність, процесуальність, колізії та варіативність. А. В. Полякова пропонує обрати такі критерії до відбору змісту: процесуальні особливості пред'явлення

навчального матеріалу у взаємозв'язку з його багатогранністю, відображенням у ньому колізій; поглиблення теоретичного змісту навчальної дисципліни з метою забезпечення широти і системності знань; використання текстів різних типів; урізноманітнювання репродуктивних завдань, включаючи ігрові форми та цікаві вправи; використання творчих завдань на класифікацію, групування, порівняння, узагальнення навчального матеріалу; забезпечення засобами підручника функції індивідуалізації навчання (за допомогою варіативних завдань для надавання дозованої допомоги учням). Я. П. Кодлюк виділяє узагальнені критерії відбору змісту навчання, що включають: критерії цілісності; наукової загально визнаності; наукової і практичної значущості матеріалу; його міжпредметності; перспективності знань; інформативної вагомості окремих фактів, понять тощо; необхідності й достатності інформації; відповідності навчального матеріалу віковим можливостям учнів; відповідності часу, відведеному на його засвоєння. Окремо дослідниця виділяє критерії відбору текстового матеріалу, завдань і вправ.

Анкетування 37 вчителів мови іврит із 26 шкіл України показує, які критерії оцінювання підручників і наскільки є важливими для учителів-практиків (див. табл. 1).

Таблиця 1.

№	Критерії оцінювання підручників для початкових класів з мови іврит	«Оцінка» підручника, бали (за п'ятибальною шкалою)
1	Вам легко готувати заняття за цим підручником	3,44
2	Зміст підручника структурно цілісний та послідовний	3,36
3	Підручник відповідає рівневі розвитку ваших учнів	3,36
4	Матеріал підручника легко засвоюється учнями	3,32
5	Підручник формує в учнів необхідні навички (вміння працювати з текстом, аналізувати матеріал тощо)	3,20
6	Навчальний матеріал представлено у необхідній повноті та обсязі	2,92
7	Підручник викликає зацікавленість в учнів, привертає увагу та підвищує мотивацію до вивчення предмета	2,84
8	У підручнику добре представлено вправи, завдання і запитання для самоконтролю	2,80
9	Підручник має необхідні поліграфічні якості	2,76
10	У підручнику є різні типи текстів	2,72
11	Підручник відповідає обраній вами методикі викладання	2,60
12	Учень може самостійно працювати з підручником	2,44

13	Підручник ставить перед учнем актуальні проблеми, пов'язані з реальним життям	2,36
14	Підручник стимулює учня звертатися до інших джерел інформації	2,28
15	Ви маєте необхідні методичні рекомендації щодо роботи з підручником	2,25
16	Підручник формує проблеми, які учень має самостійно вирішувати	2,0

За результатами анкетування учителів мови іврит можна зробити наступні висновки:

у проаналізованих підручниках недостатньо розроблено і представлено матеріал для самостійної роботи учнів; не всі підручники супроводжуються методичними рекомендаціями для учителя; частина підручників не стимулює учнів поглиблювати і розширювати компетенції іншими джерелами інформації; не завжди зміст навчального матеріалу відповідає сучасним реаліям; деякі підручники не відповідають обраній учителем методиці викладання; існує проблема подавання різних типів текстів.

За оцінкою педагогів-практиків, більшість проаналізованих підручників мають якісні поліграфічні показники; різноманітні вправи і завдання; матеріали, які стимулюють підвищення мотивації до вивчення мови іврит; навчальні матеріали підручників відповідають принципам доступності, достатності, послідовності, віковим особливостям і рівневі розвитку учнів, сприяють формуванню в учнів мовленнєвих навичок і навичок роботи з навчальною книгою. Більшість вчителів зазначила, що основним критерієм оцінки підручника є легкість у підготовці до занять.

Аналіз підручників з початкового навчання мови іврит з огляду на критерії відбору змісту навчального матеріалу є однією з необхідних науково-методичних засад конструювання сучасних підручників з мов.